

усвајању. Након спроведеног гласања, председник Уставотворне скупштине др Иван Рибар је објавио да је Устав усвојен. По његовом усвајању од стране Уставотворне скупштине својим потписом га је потврдио сам регент Александар па је тек тим чином (његовим потписом) ступио на снагу, у живот. Видовдански устав је одражавао позитивне карактеристике и тековине грађанских, демократских држава па је исправно када се каже да је рађен по узору на буржоаско-демократске уставе Европе тог доба. У односу на наше претходне уставе, он се угледао и на Устав Краљевине Србије од 1903. па је тако с правом могао да понесе епитет напредног устава који има своје место у породици европских устава с почетка XX века. С друге стране, сам начин стварања заједничке државе а посебно централна фигура регента Александра у том процесу се нужно одразила и на само садржину и физиономију овог Устава, умањујући његове позитивне грађанске и демократске референце. После тзв. предуставног периода који је трајао од 1. децембра 1918. па до доношења овог Устава од 1921. с њим наступа други период наше уставности или режим Видовданског устава.¹⁶ Са овим новим Уставом држава СХС је добила централистичко уређење, постала је централистичка Краљевина али је била и уставна монархија демократског парламентарног типа. Она је била унитарна, заснована на компромисном националном унитаризму и такво уређење се оправдавало потребом за јединственом и јаком државом троименог народа (једног народа са три имена). Овакво јединство „једног народа са три племена“ је изазвало унитаризам и централизам и игнорисало националне разлике и вишенационални састав новостворене државе. У ствари, Видовдански устав је по замисли свог састављача Стојана Протића требало да избегне замке и унитаризма (централизма) и федерације па је поред централне владе увео и самоуправу кроз децентрализацију у облику девет покрајина које би сачувале племенске особености уједињених народа. Овакво опредељење, које је изгледало исправно, у политичкој пракси земље се показало као погрешна и наивна идеализација која је само продубљивала оне почетне разлике које су вештачки игнорисане проглашеним јединством. Оваква децентрализација земље је највише била погубна по Србију јер се она њома највише комадала и растакала у свом националном и државном бићу. То се види и по томе што је по спроведеној децентрализацији земље, уредбом од 26. априла 1922. држава подељена на 33 области од којих су чак 13 обухватале територију Србије. И поред овакве децентрализације Устав је одржао централистичко државно уређење у коме су доминирали краљ и Народна скупштина као централни органи